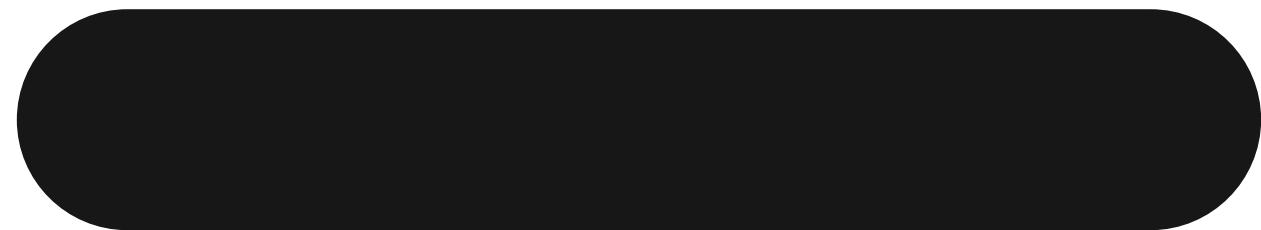

Особливості побудови психокорекційних програм

План

1. Основні принципи складання психокорекційних програм
2. Моделі корекції
3. Види корекційних програм
4. Основні блоки психокорекційного комплексу
5. Основні вимоги до складання корекційних програм.
6. Оцінка ефективності психокорекційних заходів.

Принципи побудови психокорекційних програм

1. Принцип системності корекційних, профілактичних і розвивальних завдань.
2. Принцип єдності корекції і діагностики.
3. Принцип пріоритетності корекції каузального типу.
4. Діяльнісний принцип корекції
5. Принцип обліку вікових і психологічних та індивідуальних особливостей
6. Принцип комплексності методів психологічного впливу
7. Принцип активного залучення найближчого соціального оточення до участі в корекційній програмі.
8. Принцип опори на різні рівні організації психічних процесів.
9. Принцип програмованого навчання.
10. Принцип зростання складності.
11. Принцип обліку обсягу і ступеня різноманітності матеріалу.
12. Принцип обліку емоційної складності матеріалу.

Програма корекційної роботи повинна бути психологічно обґрунтованою. Успіх корекційної роботи залежить насамперед від правильної, об'єктивної, комплексної оцінки результатів діагностичного обстеження. Корекційна робота повинна бути спрямована на якісне перетворення різних функцій, а також на розвиток різних здібностей клієнта.

Моделі корекції

- У практиці ПК роботи традиційно виділяються три основні моделі корекції: загальна, типова і індивідуальна психокорекція.

Загальна модель корекції - це система оптимального вікового розвитку особистості в цілому. Вона включає в себе щадний охоронно-стимулюючий режим для дитини, відповідне розподіл навантажень з урахуванням психічного стану, організацію життєдіяльності дитини в школі, в сім'ї і в інших групах.

Типова модель корекції заснована на організації конкретних психокорекційних впливів з використанням різних методів: ігротерапії, сімейної терапії, психорегулюючим тренувань і пр.

Індивідуальна модель корекції орієнтована на психологічну корекцію різних порушень у дитини чи підлітка з урахуванням його індивідуально-типологічних, психологічних, клініко-психологічних особливостей. Це досягається в процесі створення індивідуальних психокорекційних програм, спрямованих на корекцію наявних недоліків з урахуванням індивідуальних чинників.

Види корекційних програм

Існують стандартизовані та вільні (орієнтовані на справжній момент) корекційні програми.

У стандартизованій програмі чітко розписано етапи корекції, необхідні матеріали, вимоги, що пред'являються до учасників даної програми. Перед початком здійснення корекційних заходів психолог повинен перевірити можливості реалізації всіх етапів програми, наявність необхідних матеріалів, відповідність можливостей, пропонованих до учасників даної програми.

Вільну програму психолог складає самостійно, визначаючи цілі і завдання етапів корекції, продумуючи хід зустрічей, намічаючи орієнтири результату досягнень для переходу до наступних етапів психокорекції.

Основні блоки психокорекційного комплексу

Цілеспрямований вплив на клієнта здійснюється через психокорекційний комплекс, що складається з декількох взаємопов'язаних блоків.

Кожен блок спрямований на вирішення різних завдань і складається з особливих методів і прийомів.

Психокоректувальний комплекс включає в себе чотири основні блоки:

1. Діагностичний.
2. Установчий.
3. Корекційний.
4. Блок оцінки ефективності корекційних впливів.

Діагностичний блок. Мета: діагностика особливостей розвитку особистості,

виявлення факторів ризику, формування загальної програми психологічної корекції.

Установчий блок. Мета: спонукання бажання взаємодіяти, зняття тривожності, підвищення впевненості клієнта в собі, формування бажання співробітничати з психологом і що-небудь змінити в своєму житті.

Корекційний блок. Мета: гармонізація і оптимізація розвитку клієнта, перехід від негативної фази розвитку до позитивної, оволодіння способами взаємодії зі світом і самим собою, визначеними способами діяльності.

Блок оцінки ефективності корекційних впливів. Мета: ізомерененіе психологічного змісту і динаміки реакцій, сприяння появи позитивних поведінкових реакцій і переживань, стабілізація позитивної самооцінки.

При складанні психокорекційної програми необхідно враховувати наступні моменти:

- чітко формулювати цілі корекційної роботи;
- визначити коло завдань, які конкретизують цілі корекційної роботи;
 - вибрати стратегію і тактику проведення корекційної роботи;
 - чітко визначити форми роботи (індивідуальна, групова або змішана) з клієнтом;
- відібрати методики і техніки корекційної роботи;
- визначити загальний час, необхідний для реалізації всієї корекційної програми;

Основні вимоги до складання психокорекційної програми

Основні вимоги до складання психокорекційної програми

- визначити частоту необхідних зустрічей (щоденно, 1 раз на тиждень, 2 рази на тиждень, 1 раз в два тижні і т.д.);
- визначити тривалість кожного корекційного заняття (від 10-15 хв на початку корекційної програми до 1,5-2 год на заключному етапі);
- розробити корекційну програму і визначити зміст корекційних занять;
- планувати форми участі інших осіб у роботі (при роботі з сім'єю - підключення родичів, значущих дорослих і т.д.);
- реалізувати корекційну програму (необхідно передбачити контроль динаміки ходу корекційної роботи, можливості внесення доповнень і змін до програми);
- підготувати необхідні матеріали та обладнання.

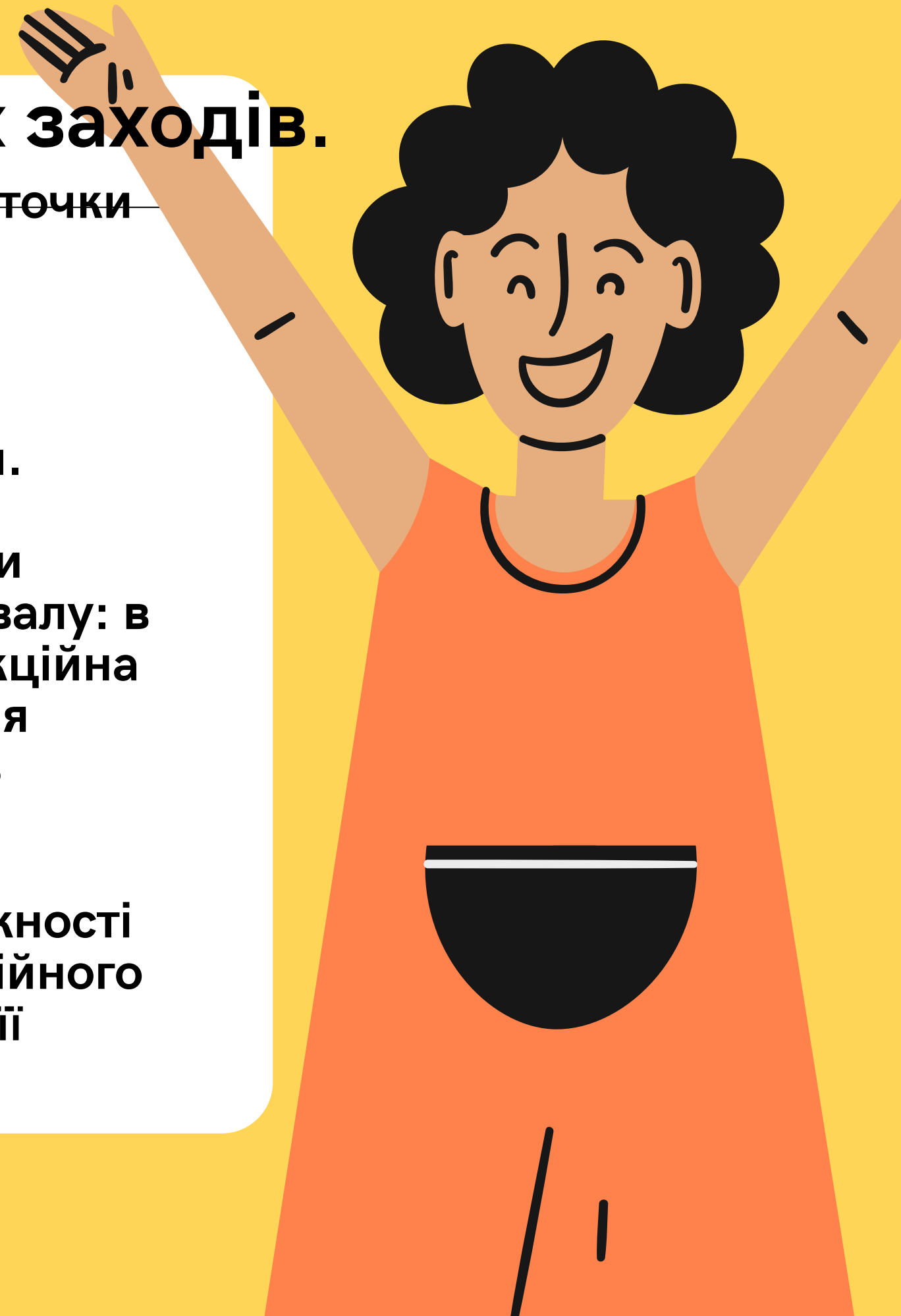
Оцінка ефективності психокорекційних заходів.

Ефективність корекційного впливу може бути оцінена з точки зору:

- а) вирішення реальних труднощів розвитку;
- б) постановки цілей і завдань корекційної програми.

Необхідно пам'ятати, що ефекти корекційної роботи виявляються впродовж досить тривалого часового інтервалу: в процесі роботи, до моменту завершення і т.д. Так, корекційна програма може не претендувати на повне вирішення труднощів розвитку, а ставити більш вузьку мету в обмеженому тимчасовому інтервалі.

Оцінка ефективності корекції може змінюватися в залежності від того, хто її оцінює, оскільки позиція учасника корекційного процесу в значній мірі визначає підсумкову оцінку її успішності.

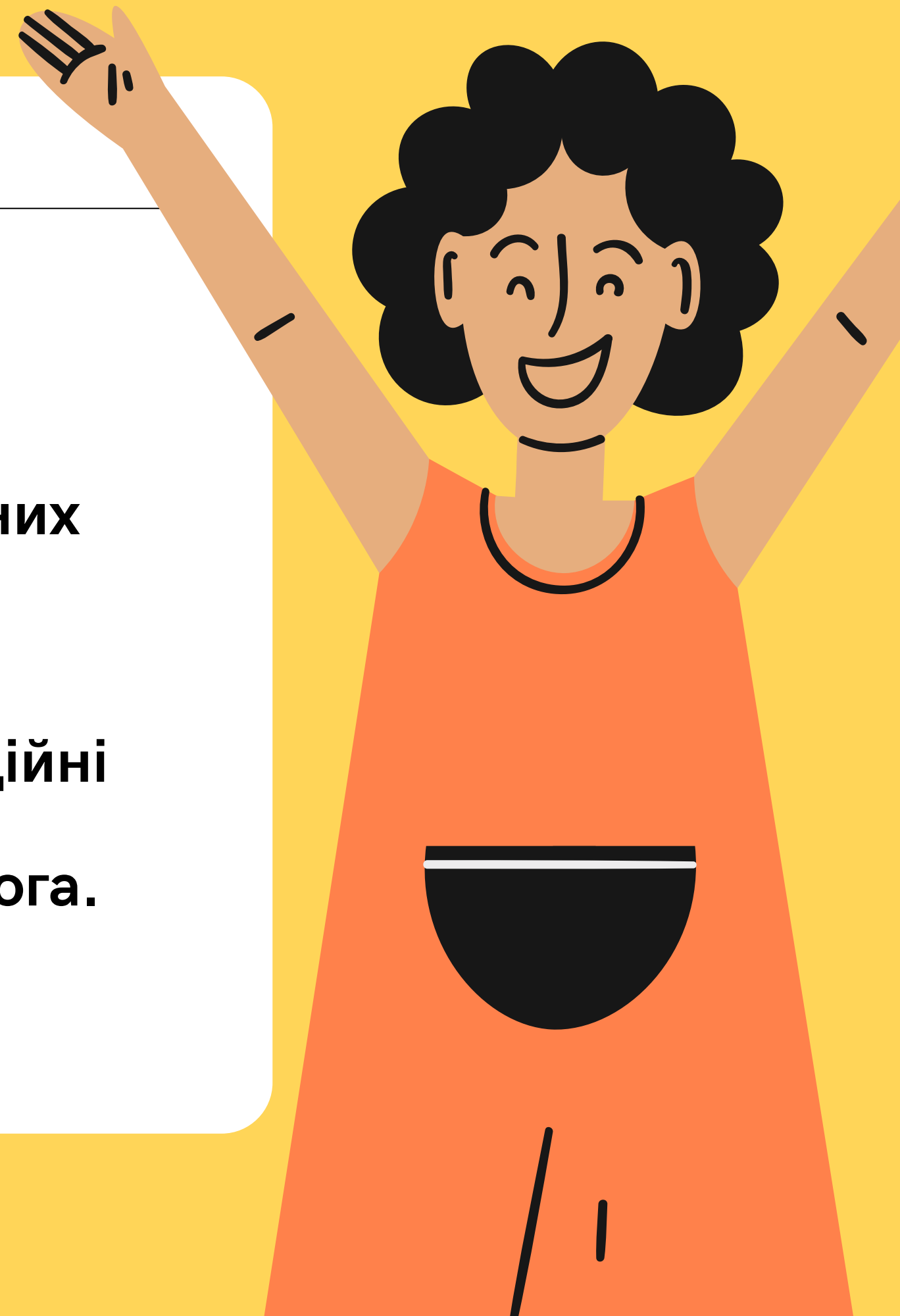

Корекційні заняття повинні проводитися не менше 1 разу на тиждень тривалістю 1-1,5 ч. Інтенсивність корекційної програми визначається не тільки тривалістю часу занять, а й насиченістю їх змісту, різноманітністю використовуваних ігор, вправ, методів, технік, а також мірою активної участі в заняттях самого клієнта.

На успішність корекційної роботи впливає пролонгованість корекційного впливу. Навіть після завершення корекційної роботи бажані контакти з клієнтом з метою з'ясування особливостей поведінки, збереження колишніх або виникнення нових проблем у спілкуванні, поведінці та розвитку. Бажано здійснювати контроль і спостереження кожного випадку хоча б протягом 1-2 місяців після завершення корекційних заходів.

**Фактори, що визначають ефективність
психокорекції**

- 1. Очікування клієнта.**
- 2. Значення для клієнта звільнення від наявних проблем.**
- 3. Характер проблем клієнта.**
- 4. Готовність клієнта до співпраці.**
- 5. Очікування психолога, що здійснює корекційні заходи.**
- 6. Професійний і особистісний досвід психолога.**
- 7. Специфічне вплив конкретних методів психокорекції.**

У міру поширення психокорекційної допомоги питання про оцінку її ефективності стає все більш актуальним. Це відноситься як до тимчасових аспектам роботи психолога (швидке і ефективне вплив), так і до якості корекційної роботи. Для того щоб можна було говорити про порівнянність результатів корекційного впливу, необхідно пам'ятати наступне:

- Оцінка ефективності корекційного впливу вимагає чіткого визначення методів. У практиці часто дуже важко виділити якийсь один метод, так як в корекційних цілях більшість психологів використовують поєднання різних методів;
- Навіть один і той же метод в руках фахівців різної кваліфікації дає різні результати. Для порівнянної оцінки ефективності вивчення ефективності має відбуватися на гомогенному матеріалі, причому група клієнтів повинна формуватися як випадкова вибірка, що є досить складним з практичної та етичної точок зору;
- Оцінку роботи повинні давати незалежні експерти, незалежні фахівці, при цьому доцільно, щоб експерт не був би обізнаний про застосовуються методи, що виключало б можливий вплив на його оцінку власних уявлень про метод;
- Слід враховувати структуру особистості психолога, ступінь вираженості у нього якостей, необхідних для прогнозування успішності впливу;
- Необхідно порівнювати безпосередні та віддалені результати психокорекційного впливу (це особливо важливо при особистісно-орієнтованому впливі); необхідно враховувати теоретичні передумови психолога, що впливають на його професійні цілі і завдання, а також ставлення психолога до професії та його уявлення про свої професійні якості;
- При груповій формі корекційної роботи необхідно враховувати професійні можливості психолога, спрямовані на використання своїх індивідуальних якостей для оптимізації психокорекційного впливу, оптимальний рівень активності психолога при роботі з групою, його об'єктивне значення в залежності від фази розвитку групи.

